

Nr 22.

Ankom till riksdagens kansli den 9 maj 1939 kl. 12 m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 18 § 3 mom. och 30 § 3 mom. förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin.

I en den 3 mars 1939 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 175, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande, vid propositionen fogade

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 18 § 3 mom. och 30 § 3 mom. förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin.

Härigenom förordnas, att 18 § 3 mom. och 30 § 3 mom. förordningen den 11 juni 1926 angående tillverkning och beskattning av brännvin skola erhålla följande ändrade lydelse:

18 §.

3. All för kontrollen behöflig handräckning ävensom för densamma erforderliga målkärl och andra redskap har tillverkare att tillhandahålla.

30 §.

3. Den som olovligen tillverkat brännvin skall ock dömas skyldig att gälda tillverkningskatt för den myckenhet brännvin som, efter vad utrönas kan, blivit tillverkad, dock för minst femtio liter av normalstyrka.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1939.

Beträffande vad föredragande departementschefen vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t anfört till motivering för ifrågavarande förslag, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till ovan nämnda statsrådsprotokoll.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 13 januari 1939 har *kontrollstyrelsen* föreslagit vissa ändringar i förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin. Förslaget avser *dels* ändrade bestämmelser rörande beräkningen av tillverkningskatt vid olovlig brännvinstillverkning, *dels* viss skärpning av förordningens ansvarsbestämmelser, *dels* ock en jämkning av 18 § 3 mom. för vinnande av överensstämmelse med motsvarande stadgande i lagen om mått och vikt.

Vad först angår uttagande av *tillverkningskatt vid olovlig brännvinstillverkning* skall enligt 30 § 3 mom. ifrågavarande förordning sådan skatt gäldas med 65 öre för varje liter olovligen tillverkat brännvin av normalstyrka. Vid skattebeloppets beräkning skola emellertid särskilda, i 3 mom. under a), b), c) och d) angivna regler iakttagas. Enligt dessa regler särskiljas tre olika fall:

a) Har tillverkningen skett med enkel, omedelbarligen med eld driven redskap, skall skatten beräknas efter redskapens avverkningsförmåga, vilken skall antagas under dygn uppgå till 4 gånger pannans rymd. Kan redskapens storlek icke utrönas, bestämmas skatten efter 500 liters tillverkning för dygn.

b) Är tillverkningen utövad med mera sammansatt eller medelst ånga driven redskap, skall skatten beräknas för den myckenhet som efter vad utrönas kan blivit tillverkad, dock för minst 800 liter för dygn.

c) Har tillverkningen skett på annat sätt än under a) och b) avses, skall skatten beräknas för den myckenhet som efter vad utrönas kan blivit tillverkad, dock för minst 50 liters tillverkning för dygn.

Enligt vad under d) stadgas gäller vidare, att skatten i alla tre fallen skall utgå för minst 30 dygn; har tillverkningen blivit utövad över 30 men ej 60 dygn, utgöres skatt för 60 dygn; har den utövats över 60 men ej 90 dygn för 90 dygn o. s. v.

Dessa bestämmelser innebära, att skattens belopp utgör

i fallet a) 78 kronor för varje liter av pannans rymd och, om redskapens storlek ej kan utrönas, minst 9,750 kronor;

i fallet b) minst 15,600 kronor; samt

i fallet c) minst 975 kronor.

Efter att inledningsvis hava lämnat en redogörelse för tillkomsten av och det ursprungliga syftet med gällande bestämmelser om tillverkningskatt vid olovlig brännvinstillverkning har kontrollstyrelsen till stöd för sitt förslag om ändring av nämnda bestämmelser anfört bland annat följande:

Enligt kontrollstyrelsens mening hava förhållandena ändrats därhän, att skälen för den hårda skattepåföljden icke längre kunna åberopas med samma styrka som vid bestämmelsens tillkomst. Vidare må framhållas, att straffet för olaga brännvinstillverkning, som ursprungligen allenast utgjorde böter, väsentligen skärpts, så att numera vid tillverkning i större omfattning eller i syfte att försälja framställt brännvin eller vid upprepad förseelse av hithörande slag även fängelse i högst ett år samt, då synnerligen försvårande omständigheter föreligga, straffarbete i högst ett år kan ådömas.

Vid nu anförda förhållanden synas skäl tala för att en revision av bestämmelserna om skyldighet att gälda tillverkningskatt vid olaga brännvinstillverkning bör enhetligt omfatta alla slag av dylik tillverkning. Erfarenheten har givit vid handen, att dessa bestämmelser i realiteten även visa sig i hög grad verkningslösa, enär de för olovlig brännvinstillverkning dömda personerna merendels befinna sig i så dåliga ekonomiska omständigheter, att de sakna förmåga att gälda de betydande belopp, varom här är fråga. Detta förhållande belyses närmare av följande från riksräkenskapsverket inhämtade uppgifter rörande debiterade och influtna belopp, avseende ådömd brännvinstillverkningskatt budgetåren 1935/36—1937/38:

	Debiterade	Influtna
1935/36	kronor 808,561: 86	kronor 12,404: 57
1936/37	» 639,229: 29	» 3,557: 64
1937/38	» 594,162: 63	» 12,630: 90.

Sammanlagt under nämnda tre budgetår uppgå de utdömda skattebeloppen till icke mindre än 2,041,953 kronor, varav dock allenast 28,593 kronor, motsvarande omkring 1.5 procent, kunnat indrivras.

Under senare år har i ett stort antal fall inträffat, att personer, som dömts för olaga brännvinstillverkning, gjort framställning om nåd beträffande antingen enbart brännvinstillverkningskatten eller ock skatten jämte ådömt straff. Enligt en inom justitiedepartementet verkställd undersökning hade sålunda under åren 1936 och 1937 samt januari—september 1938 behandlats 57 dylika nådeansökningar, avseende 63 dömda personer. I regel hade ansökningarna helt eller delvis bifallits såvitt gällt tillverkningskatten. Fullständig befrielse hade beviljats 15 personer, medan 38 fått skatten avsevärt nedsatt, i allmänhet till belopp mellan 100 kronor och 25 kronor. Endast 9 ansökningar hade avslagits. En person hade erhållit nåd i den formen, att han utan hinder av den intill den 1 januari 1939 gällande bestämmelsen i 46 § 3 mom. i förordningen berättigats att betala böterna, oaktat att han ej förmått erlägga skatten. I samtliga fall utom ett hade Kungl. Maj:ts beslut överensstämt med Högsta domstolens yttrande. Till jämförelse må nämnas att hela antalet för olovlig brännvinstillverkning i första instans dömda personer utgjorde 735 år 1935 och 753 år 1936.

De talrika fall, i vilka Kungl. Maj:t sålunda bifallit nådeansökningar om befrielse från erläggande av ådömd tillverkningskatt, torde giva uttryck för att även Kungl. Maj:t funnit, att bestämmelserna om tillverkningskattens beräkning i hithörande fall verka med oskälig hårdhet samt att ett eftergivande å skattekravet ansetts kunna ske i jämförelsevis stor omfattning, utan att det allmännas intressen därigenom äventyrades. Det torde i detta sammanhang böra erinras om att statsmakterna nyligen även vidtagit en åtgärd, varigenom den med de stränga bestämmelserna om skatteberäkningen avsedda verkan i realiteten kommer att ytterligare försvagas. Före upphävandet av ovanberörda 46 § 3 mom. i förordningen gällde nämligen enligt stadgandet i detta författningsrum, att böter för olovlig brännvinstillverk-

ning icke finge gäldas, där tillgång saknades till samtidigt ådömd skatt eller någon del därav. Den sakfällde skulle i sådant fall i stället undergå förvandlingsstraff för böterna. Sedan bestämmelsen i samband med den år 1937 genomförda lagstiftningen om verkställighet av bötesstraff (S. F. S. 1937: 279) med utgången av år 1938 bortfallit, kan betalning av skatten hädanefter alltså ej framvingas annorledes än genom utmätning eller konkursförfarande, vilka åtgärder enligt vad ovan anförts dock ytterst sällan torde leda till resultat.

Av det ovan anförda har framgått, att den höga skatteplikten vid olaga brännvinstillverkning icke med de former, i vilka den olovliga hanteringen numera förekommer, visat sig fylla syftemålet att utgöra ett starkt avhållande moment mot brottslighet av detta slag men att däremot de nuvarande bestämmelserna i ämnet oftast leda till resultat, som måste anses alltför stränga såväl i förhållande till brottets beskaffenhet som med hänsyn till den brottsliges betalningsförmåga. Enligt kontrollstyrelsens mening bör det egentliga korrektivet mot förseelser, varom här är fråga, vara knutet vid själva straffet. Påföljden med avseende å skyldighet för den sakfällde att gälda tillverkningskatt torde allenast böra uppfylla det syftemålet att på ett i möjligaste mån betryggande sätt tillgodose statens fiskaliska intresse. Denna uppfattning synes även ha kommit till uttryck i vissa på senare tid utfärdade författningar angående statliga tillverknings- och andra avgifter — — i vilka motsvarande bestämmelse givits den innebörden, att den sakfällde skall förpliktas utgiva den skatt, som undandragits statsverket.

I överensstämmelse med vad sålunda i vissa andra förordningar gäller i fråga om erläggande av tillverkningsavgifter o. dyl. vid överträdelse av skattebestämmelserna, anser kontrollstyrelsen, att det även för brännvinstillverkningsförordningens vidkommande skulle vara tillfyllest, om skyldigheten att vid olovlig brännvinstillverkning betala tillverkningskatt reglerades genom en bestämmelse av allenast det innehållet, att den, som begått dylik förseelse, även skall gälda den tillverkningskatt, som undandragits statsverket. I betraktande av svårigheterna för domstolarna att särskilt vid olovlig mäskeberedning genom åvägabragt utredning bestämma den myckenhet brännvin, för vilken skatt av den sakfällde skall gäldas, får dock kontrollstyrelsen förorda att en dylik bestämmelse bör kompletteras med föreskrift om att skatt skall utgå för minst 100 liter av normalstyrka, d. v. s. med minst 65 kronor.

Svea hovrätt har i yttrande över kontrollstyrelsens förslag om ändring av bestämmelserna angående tillverkningskatt vid olovlig brännvinstillverkning förklarat sig finna de av kontrollstyrelsen åberopade skälen för mildring av nu gällande stränga bestämmelser rörande utdömande av tillverkningskatt synnerligen beaktansvärda. Hovrätten har vidare anförts:

Erfarenheten giver vid handen, att utdömande av tillverkningskatt i enlighet med nu gällande regler i de allra flesta fall, allt efter den dömdes sämre eller bättre ekonomi, antingen blir utan betydelse eller ock drabbar oskäligt hårt i förhållande till den begångna förseelsen. Då det sålunda gäller att utforma en ny bestämmelse om tillverkningskattens beräkning i dessa fall, är det uppenbarligen av stor betydelse, att sådana regler uppställas, som icke medföra vare sig för mycken omgång vid tillämpningen eller ökade krav på utredningens fullständighet. I sådant hänseende synes det lämpligt att, såsom föreslagits, upptaga bestämmelse, att skatten beräknas efter den kvantitet, som efter vad utrönas kan, blivit tillverkad, dock ej un-

der viss minimikvantitet. Det kan emellertid ifrågasättas, om icke den till 100 liter föreslagna minimikvantiteten, motsvarande en tillverknings-skatt av 65 kronor, ej sällan skulle leda till väl stränga resultat. Särskilt kan detta bliva händelsen dels i de av kontrollstyrelsen i motiveringen till ändringsförslaget framhållna fall, som stå den tillåtna vinberedningen nära, dels ock eljest, då det är uppenbart att tillverkningen avsett allenast en ringa myckenhet. Att döma av den kännedom hovrätten äger av dylika mål torde statens fiskaliska intresse bliva tillräckligt tillgodosett även om minimikvantiteten sänkes till 50 liter, motsvarande en skatt av 32 kronor 50 öre. Om en sådan bestämmelse emellertid skulle anses alltför lindrig i de grövre fallen, vore det måhända tänkbart att för dessa stadga en högre minimikvantitet, t. ex. 100 liter. Härvid kunde man lämpligen anknypa till förordningens straffbestämmelser på det sätt, att den högre minimikvantiteten bleve tillämplig, då någon av de i 30 § 1 mom. andra stycket omnämnda kvalifikationsgrunderna vore för handen.

Beträffande kontrollstyrelsens förslag om viss *skärpning av brännvinstillverkningsförordningens ansvarsbestämmelser* må framhållas följande:

Enligt 30 § 1 mom. utgör normalstraffet för olovlig brännvinstillverkning böter från och med 300 till och med 3,000 kronor. Har tillverkningen bedrivits i större omfattning eller i syfte att försälja det tillverkade eller föreligger iteration av dylik förbrytelse — med vilken i sådant sammanhang jämfästas förbrytelser mot vissa andra i författningsrummet angivna bestämmelser — utgör straffet fängelse i högst ett år eller böter från och med 500 till och med 5,000 kronor. Äro omständigheterna synnerligen försvårande, kan straffarbete i högst ett år ådömas. Har tillverkningen icke bedrivits i större omfattning eller i syfte att försälja det tillverkade, kan, där omständigheterna äro synnerligen mildrande, straffet nedsättas till 100 eller vid upprepad förbrytelse 300 kronors böter.

I kontrollstyrelsens skrivelse har framhållits att om påföljden i fråga om skyldighet att erlagga tillverknings-skatt vid olovlig brännvinstillverkning i enlighet med styrelsens förslag bleve mildrad, ett från dylik brottslighet i viss grad avhållande moment bortföle. Fråga uppstode då, huruvida en sådan åtgärd nu borde föranleda viss motsvarande skärpning av straffbestämmelserna. Rörande detta spörsmål har styrelsen vidare anfört:

En särskild anledning till övervägande av en straffskärpning för förbrytelse av här ifrågavarande slag har kontrollstyrelsen även ansett ligga i tillkomsten av dagsbotsystemet, vilket enligt den särskilda böteslagen skall tillämpas i fall, varom här är fråga. En följd av denna tillämpning har blivit, att väsentligt lägre bötesbelopp numera i regel utdömas än vad som eljest skulle följa av de i 30 § 1 mom. angivna beloppen för böterna. På grund av böteslagens bestämmelser utgör minsta antalet dagsböter vid normalstraffet för olovlig brännvinstillverkning 30 och, då synnerligen mildrande omständigheter föreligga, 10. I betraktande av den svaga ekonomiska ställning, vari de för dylik förbrytelse sakfälda merendels befinna sig, pläga domstolarna bestämma dagsbotens belopp i hithörande fall till mycket låga belopp, ofta nog till allenast 1 krona. — — — Enligt kontrollstyrelsens mening synas därför straffbestämmelserna i brännvinstillverkningsförordningen böra göras till föremål för en översyn, i vilken även torde inbegripas motsvarande bestämmelser i alkohollagstiftningen i övrigt. — — —

Kontrollstyrelsen, som icke ansett att vad sålunda uttalats angående behovet av överarbetning av straffbestämmelserna bör föranleda ett undanskjutande av det nu framlagda förslaget om ändring av bestämmelserna om påföljden i fråga om tillverkningsskatten, har emellertid velat ifrågasätta, huruvida icke såsom en provisorisk åtgärd bestämmelsen om lägre straff vid synnerligen mildrande omständigheter nu kunde uteslutas ur 30 § 1 mom., detta med hänsyn till de möjligheter till bestämmande av lindrigare straff, som domstolarna numera äga genom tillämpningen av den särskilda böteslagen. Kontrollstyrelsen har härvid icke förbisett, att den nu föreslagna ändringen i nämnda straffbestämmelser kan vara ägnad att ytterligare öka den bristande överensstämmelsen mellan straffbestämmelserna i de olika alkoholförfattningarna. Styrelsen får sålunda erinra om att även straffbestämmelserna mot olovlig rusdrycksförsäljning och spritsmuggling upptaga lindrigare straff vid synnerligen mildrande omständigheter. Det samma är även förhållandet med avseende å den i 31 § 1 och 2 mom. brännvinstillverkningsförordningen meddelade straffbestämmelsen. — — — Då olovlig tillverkning måste anses utgöra en förseelse av annan och merendels allvarligare karaktär än övriga här åsyftade förseelser, synas emellertid några avgörande betänkligheter icke böra ur nu förevarande synpunkt möta mot uteslutande av nyssberörda bestämmelse.

Svea hovrätt har beträffande kontrollstyrelsens förslag om skärpning av förenämnda ansvarsbestämmelser förklarar, att det syntes kunna starkt ifrågasättas, om sådan ändring nu borde genomföras. Till stöd för denna uppfattning har hovrätten uttalat bland annat, att på sätt kontrollstyrelsen i sin skrivelse även erinrat, dels särskilda straffskalor vid förekomsten av synnerligen mildrande omständigheter finnas upptagna i vissa andra rusdrycksförfattningar, dels ock en allmän översyn av straffbestämmelserna i dessa författningar i annat sammanhang är föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

Hovrätten har av anförda skäl avstyrkt ett genomförande av förslaget till ändring av straffbestämmelserna för olovlig brännvinstillverkning utan samband med en mera omfattande revision av straffskalorna på rusdrycksförfattningarnas område.

I 18 § 3 mom. brännvinstillverkningsförordningen stadgas för närvarande, att tillverkare skall tillhandahålla, bland annat, för kontrollen erforderliga målkärl och andra redskap samt att mätnings- och vägningsredskap skola vara vederbörligen justerade. Härtill har kontrollstyrelsen anmärkt bland annat följande:

Enligt 8 § andra stycket lagen den 11 maj 1934 (nr 162) om mått och vikt, vilken trädde i kraft den 1 juli 1935, gäller icke justeringstvång med avseende å mätning, som sker uti förvarings- eller transportredskap, i vilket den uppmätta varan förvaras eller levereras och som med avseende å rymden är märkt på visst i lagen angivet sätt. Då dylika av justeringsman vederbörligen märkta förvarings- och transportkärl sedan gammalt komma till användning inom brännvinshanteringen och då det givetvis icke varit avsett, att strängare krav i nämnda hänseende skola gälla i fråga om dylika kärl än vad som följer av lagen om mått och vikt, hade ovanberörda stadgande i 18 § 3 mom. brännvinstillverkningsförordningen måhända bort jämkas i samband med utfärdandet av sagda lag. Så har emellertid ej skett.

Då den bristande överensstämmelsen mellan de båda författningarna givit anledning till den missuppfattningen, att hinder skulle möta att använda erforderliga redskap av beskaffenhet att skola märkas i stället för justeras, har styrelsen föreslagit, att orden »skolande mätnings- och vägningsredskap vara vederbörligen justerade» skola uteslutas ur nuvarande 3 mom. Styrelsen har framhållit, att det torde vara uppenbart, att en dylik ändring icke finge anses innebära någon befrielse för tillverkaren att alltjämt liksom hittills svara för att redskapen, i den mån så skulle ske, bliva vederbörligen justerade eller märkta.

Mynt- och justeringsverket, som yttrat sig över kontrollstyrelsens nu berörda förslag, har tillstyrkt detsamma.

Till stöd för det föreliggande förslaget har *departementschefen* anfört följande:

»Lämpligheten av att beräkningsgrunderna för tillverkningskatten vid olovlig brännvinstillverkning nu bliva ändrade synes mig klart framgå av kontrollstyrelsens utredning om de nuvarande reglernas tillkomst och ursprungliga syfte och det i flera betydelsefulla hänseenden ändrade läge, som numera inträtt. Skatten bör sålunda även enligt min mening beräknas allenast till belopp motsvarande den tillverkningskatt, som undandragits statsverket, medan korrektivet mot den brottslighet, varom här är fråga, bör läggas i själva straffet. Till undvikande av alltför betungande krav på utredningens fullständighet, synes mig emellertid nödvändigt att, såsom kontrollstyrelsen jämväl förutsatt, principen för skattebeloppets fastställande kompletteras med en regel om visst minimibelopp, som alltid skall uttagas. I likhet med Svea hovrätt finner jag därvid statens fiskaliska intresse bliva tillräckligt tillgodosett, om den minimikvantitet, varå skatten skall beräknas, bestämmes till 50 liter av normalstyrka.

Därest nu berörda förslag genomföres, torde en skärpning av straffbestämmelserna väl kunna ifrågasättas. Såsom Svea hovrätt erinrat, är emellertid en allmän översyn av rusdrycksförfattningarnas straffbestämmelser under överbäggande. I likhet med hovrätten anser jag, att kontrollstyrelsens förslag i nu ifrågavarande del bör upptagas i nämnda större sammanhang. Såsom kontrollstyrelsen uttalat, torde dock icke behovet av en överarbetning av straffbestämmelserna böra föranleda uppskov med frågan om tillverkningskattens beräkning.

Vad slutligen angår den ifrågasatta ändringen av 18 § 3 mom. brännvinstillverkningsförordningen till ernående av överensstämmelse med lagen om mått och vikt, har jag intet att erinra mot vad kontrollstyrelsen därutinnan föreslagit.»

I skrivelse till utskottet har *Nykterhetsnämndernas riksförbund* bland annat anfört, att från många nykterhetsnämnder viltnades om pågående lönnbränning. En utvidgning av denna hantering kunde spåras på olika håll. Det förhållandet, att lag och förordning icke tillräckligt kraftigt reagerade mot

dessa brott, bidroge otvivelaktigt till, att hanteringen alltjämt påginge och även utvidgades. Förbundet funne det vara synnerligen angeläget, att den av kontrollstyrelsen föreslagna straffskärpningen för dessa brott komme till stånd. På grund härav har förbundet hemställt, att utskottet för sin del ville bifalla vad kontrollstyrelsen i förevarande hänseende föreslagit.

Utskottet. Av den förut lämnade redogörelsen framgår, att straffet för olaga brännvinstillverkning, som ursprungligen allenast utgjorde böter, sedermera väsentligen skärpts. Normalstraffet för sådan tillverkning utgör böter från och med 300 till och med 3,000 kronor. Därest tillverkningen bedrivits i större omfattning eller i syfte att försälja framställt brännvin eller vid upprepad förseelse av hithörande slag utgör straffet fängelse i högst ett år eller böter från och med 500 till och med 5,000 kronor. Äro omständigheterna synnerligen försvärande, kan straffarbete i högst ett år ådömas. Har tillverkningen icke bedrivits i större omfattning eller i syfte att försälja det tillverkade, kan, där omständigheterna äro synnerligen mildrande, straffet nedsättas till 100 eller vid upprepad förbrytelse 300 kronors böter. Den som ådömts straff för olaga brännvinstillverkning skall till staten erlægga tillverknings-skatt med 65 öre för varje liter olovligen tillverkat brännvin av normalstyrka. Enligt gällande bestämmelser skall skatten därvid beräknas enligt särskilda regler för olika fall.

På sätt framgår av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet hava åtskilliga anmärkningar riktats mot det nuvarande beräkningssättet av tillverkningskatten vid olovlig brännvinstillverkning. Erfarenheten har givit vid handen, att gällande bestämmelser i ämnet i realiteten visat sig vara i hög grad verkninglösa, enär de för sådan olovlig tillverkning dömda personerna merendels befinna sig i sådana ekonomiska omständigheter, att de sakna förmåga att gälda de betydande belopp, varom här är fråga. Av de från riksräkenskapsverket lämnade uppgifterna rörande debiterade och influtna belopp, avseende ådömd brännvinstillverkningskatt under budgetåren 1935/36—1937/38, framgår, att av de under nämnda tre budgetår sammanlagt utdömda skattebeloppen, 2,041,953 kronor, allenast 28,593 kronor, motsvarande omkring 1.5 procent, kunnat indrivras. Det nu anförda och den av kontrollstyrelsen i övrigt verkställda utredningen finner utskottet giva stöd för den meningen, att de nuvarande bestämmelserna om tillverkningskatt i förevarande fall icke fylla det syfte, som ursprungligen avsetts med dessa bestämmelser. I likhet med kontrollstyrelsen anser utskottet påföljden för den sakfällde att gälda tillverkningskatt vid olovlig brännvinstillverkning allenast böra fylla det kravet, att statens fiskaliska intresse blir tillgodosett på ett i möjligaste mån tillfredsställande sätt. På grund härav får utskottet förorda bifall till det i propositionen framlagda förslaget, att skatten bör beräknas allenast till belopp motsvarande den tillverkningskatt, som undandragits statsverket, dock att skatt skall utgå för minst 50 liter av normalstyrka. Utskottet vill i detta sammanhang understryka, att den av

utskottet förordade ändringen av ifrågavarande bestämmelser icke innebär en lindring av själva straffbestämmelserna för förenämnda förseelser utan endast en rättelse av en påföljd, som visat sig vara verkningslös i det ursprungligen avsedda syftet.

Såsom departementschefen och kontrollstyrelsen anfört anser utskottet, att korrektivet mot den brottslighet, varom här är fråga, bör ligga i själva straffet och icke i förenämnda påföljd. Kontrollstyrelsen och nykterhetsnämndernas riksförbund hava föreslagit att, därest påföljden i fråga om skyldighet att erlægga tillverkningskatt vid olovlig brännvinstillverkning bleve mildrad, en viss motsvarande skärpning av brännvinstillverkningsförordningens ansvarighetsbestämmelser borde vidtagas. I likhet med departementschefen finner utskottet skäl icke föreligga att i nu förevarande sammanhang taga ifrågavarande ansvarsbestämmelser under prövning. Detta spörsmål bör lämpligen såsom departementschefen föreslagit tagas under övervägande i samband med den allmänna översyn av rusdrycksförfattningarnas straffbestämmelser, som för närvarande är föremål för Kungl. Maj:ts prövning. Utskottet finner det vara av vikt, att denna översyn slutföres inom sådan tid, att förslag i ämnet snarast kan föreläggas riksdagen.

Mot det i propositionen framlagda förslaget till ändring av 18 § 3 mom. brännvinstillverkningsförordningen för ernående av överensstämmelse mellan nämnda författningsrum och motsvarande stadgande i lagen om mått och vikt har utskottet icke funnit skäl till erinran.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 175, antaga det vid propositionen fogade förslag till förordning om ändrad lydelse av 18 § 3 mom. och 30 § 3 mom. förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin.

Stockholm den 9 maj 1939.

På bevillningsutskottets vägnar:

IVAR ANDERSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bär*, friherre *Lagerfelt**, *Heiding*, *Wahlmark**, *Bengtsson**, *Sjödahl*, *Elon Andersson**, *Velander*, *Ekman* och *Robert Berg*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Norrköping, *Lövgren**, *Björklund**, *Ericson* i Boxholm, *Johanson* i Huskvarna, *Werner* i Hultsfred, *Blomquist*, *Hagberg* i Malmö, *Jonsson* i Skedsbygd och *Olsson* i Kullenbergstorp.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

Reservation

av herrar *Johan Bär* och *Johanson* i Huskvarna.
